

Bomen op het veld voor een beter klimaat

Het planten van bomen op het veld of in de weide is de laatste jaren meer en meer in de belangstelling gekomen. Boeren willen daarmee meewerken aan een duurzame landbouwsector en tegelijk zorgen ze voor een interessant appeltje voor de dorst voor later. Omdat dit toch wel een belangrijke ingreep betekent in de bedrijfsvoering is het nodig om zich hierbij goed te laten begeleiden. We gingen begin december langs bij melkveehouder Kris Heirbaut uit Temse, op een dag dat een aantal medewerkers van het Consortium Agroforestry Vlaanderen hem hielpen bij het aanplanten van bomen op een akkerbouwperceel langs de N16-expresweg.

Bart Vleeschouwers

Agroforestry is de combinatie van gewone landbouwactiviteiten met het produceren van hout op hetzelfde perceel. Daarbij is het belangrijk om de afstanden tussen de bomenrijen goed te berekenen in functie van de afmetingen van de machines op het bedrijf, vooral van de sproei-installatie. Ook de keuze van de boomsoorten is iets om goed over na te denken. Zo moet je bijvoorbeeld kiezen of je de aanplanting echt op de (zeer) lange termijn ziet of je er ook tussendoor al opbrengst van wil hebben. In dat laatste geval zal je eerder moeten kiezen voor vrucht- of notenbomen. Dit is op zich niks nieuws want in onze hoogstamboomgaarden deed men eigenlijk net hetzelfde. In het geval van Kris Heirbaut is gekozen voor het systeem *alley cropping*, een plantsysteem waar er in plaats van één bomenrij gekozen is voor enkele rijen bomen waaruit op termijn de mooiste exemplaren kunnen behouden blijven. Door de bomen dicht op elkaar te planten, zullen ze ook mooier en rechter opgroeien. Dat principe gebruikt men ook in de klassieke bos-

bouw: door bomen dicht bijeen aan te planten zullen ze sneller naar boven groeien, naar het licht. Na enkele jaren kan men dan dunnen en de beste bomen behouden. Het dunhout dat men vroeger al wel eens in het bos durfde achter te laten, kan vandaag ook gehakseld worden en als snippers gevaloriseerd.

Populier als snelle houtopbrengst

Bij de aanplant in Temse is daarenboven ook gekozen om tussen de boomsoorten met een hoge houtwaarde ook een aantal snelgroeiers te planten. Zo staan er populieren tussen eiken en kastanjes. Omdat een populier in een akkerland veel sneller zal groeien dan in een bos omwille van de rijkere ondergrond kan die al na 20 tot 25 jaar geoogst worden. De andere bomen kunnen dan nadien verder doorgroeien.

Enkele tips die de ervaring zeker leert, is dat men eerst en vooral moet uitgaan van degelijk plantmateriaal. Zoals met veel dingen is ook hier het gezegde: 'goedkoop is meestal duur-

koop' vaak van toepassing. Beter een paar centen meer betalen voor plantgoed dan meteen voor het goedkoopste te gaan. En voor het planten zelf is een stevige grondboor onontbeerlijk. Die kan je tegenwoordig overal huren voor een redelijke prijs. Tenslotte is het ook nodig om een stevige boompaal te voorzien om windschade te voorkomen. Als men dan ook nog eens het jonge plantsoen beschermt tegen wildschade kan het project niet meer mislukken!

Misschien toch nog een bemerking: voor sommige teelten is agroforestry minder aangewezen. Zo zijn er bepaalde groenten waar geen enkel blaadje mag tussen zitten. Daar moet men natuurlijk voorzichtig zijn met bomen, maar dat is slechts in uitzonderlijke gevallen een punt.

Koolstoflandbouw

In dit hele agroforestryverhaal is er nog een bijkomend element dat de komende jaren veel aan belang kan winnen. Doordat er op een boslandbouwperceel na een aantal jaren grote hoeveelheden koolstof opgeslagen zijn in het hout en in de bodem (wortels en organische stof) kan dit een potentiële inkomstenbron voor de boer worden onder vorm van 'koolstofcredits'. Bedrijven die te veel CO₂-uitstoot hebben, kunnen dan betalen aan de boer voor de koolstof die deze opslaat. Men noemt deze koolstofrechten ook wel credits. Er begint zich de laatste tijd trouwens ook bij ons een markt te ontwikkelen voor dergelijke credits. Boerenbond is ook betrokken bij een Europees project om na te gaan hoe een systeem van

1

© FOTOS: BART VLEESCHOUWERS

Aan de slag

1. Een grondboor is erg nuttig om het plantwerk doenbaar te houden.
2. Boorputten in meerdere rijen geven aan waar de bomen zullen komen. In het midden komen op regelmatige afstand ook nog eens populieren.
3. Wildafweer tegen hazen en konijnen.
4. Een boompaal voor elke aangeplante boom zorgt voor bescherming tegen windschade.

2

3

4

carbon farming rendabel kan zijn voor boeren in Vlaanderen (en elders). De boer krijgt dan betaald als hij koolstof opslaat op zijn percelen. Aangezien de Europese Unie binnen enkele jaren de koolstofuitstoot tot minder dan de helft wil terugdringen, zullen ontwikkelingen zoals koolstoflandbouw

steeds meer aan belang winnen. Het kan een reden zijn om het aanplanten van bomen toch eens ernstig te overwegen. Maar, zoals al gezegd, laat je goed adviseren bij het opzetten van zo'n agroforestryproject. ■

 www.agroforestryvlaanderen.be

Koolstofcredits kunnen voor de boer een potentiële inkomstenbron vormen.